

فصل سوم

رژیم کنسولی افتخاری

کنسول افتخاری

کنسولهای افتخاری قبل از کنسولهای حرفه‌ای (کاربری) در صحنه بین‌المللی ظاهر شدند. کنسولها در آغاز و از قدیم انتخابی و افتخاری بودند و قبل از آنکه دولتها به وجود آیند، کنسولهای افتخاری پیدا شدند که منافع بازرگانان و افراد خارجی را حفظ می‌نمودند و در اختلافاتشان قضاوت می‌کردند.

این کنسولها بیشتر اهل محل و یا از اهالی سرزمینهای دیگر بودند و گاه از میان خارجیان هموطن، ولی مقیم محل انتخاب می‌شدند. پس از پیدایش دولتها در صحنه بین‌المللی، یا دقیقتر گفته شود، از قرن هفدهم و هجدهم میلادی بود که سیستم کنسولهای حرفه‌ای معمول گردید و به مرور که بر تعداد آن افزوده می‌شد، از شماره کنسولهای افتخاری کاسته گردید.

در اوایل قرن بیستم و پس از جنگ جهانی اول، موضوع کنسولهای افتخاری در حال فراموشی بود، به طوری که کمیته کارشناسان وابسته به جامعه ملل که وظیفه تدوین حقوق بین‌الملل را برعهده داشت، در نظر گرفت که در طرح کنوانسیون مربوط به روابط کنسولی، فصل کنسولهای افتخاری را حذف کند. چنانکه می‌دانیم، کوششهای جامعه ملل در تدوین حقوق بین‌الملل به جایی نرسید. پس از جنگ جهانی دوم و برپایی سازمان ملل متحد، کمیسیون حقوق بین‌الملل، مأمور تدوین حقوق کنسولی گردید. در این کمیسیون بحث فراوانی درباره لزوم یا عدم لزوم کنسولهای افتخاری شد. بالاخره در کمیسیون و در کنفرانس وین، نظر اکثریت بر این قرار گرفت که کنسولهای افتخاری به مانند سابق باقی بمانند، ولی برخلاف گذشته که امتیازاتی کم‌وبیش یکسان با کنسولهای حرفه‌ای داشتند، از امتیازات آنان کاسته شود.

نتیجه اینکه، کنوانسیون روابط کنسولی بین کنسولهای حرفه‌ای و کنسولهای افتخاری تبعیض قائل گردید. بدین قرار که بر امتیازات کنسولهای کاربری، که عموماً کارمندان وزارت خارجه دولت متبوع خود هستند بسیار افزود و در مقابل از امتیازات کنسولهای افتخاری، خصوصاً اگر از اتباع کشور پذیرنده و یا مقیم در آن باشند، به حد زیادی کاست.

کنوانسیون روابط کنسولی، اصولاً برای کنسولهای حرفه‌ای و وظایف و امتیازات آنان تنظیم گردیده و در مورد کنسولهای افتخاری به اختصار برگزار کرده است. در کنفرانس وین حتی پیشنهاد شد که همه مقررات مربوط به پست کنسولی افتخاری به صورت فشرده، در یک ماده گنجانیده شود ولی استدلال شد، چون بعضی از دولتها پست کنسولی افتخاری دارند و بعضی ندارند، بهتر است مقررات آن در یک فصل جداگانه تدوین گردد و چنین نیز شد و فصل سوم کنوانسیون به (مأمورین کنسولی افتخاری و پستهای کنسولی تحت ریاست آنان) اختصاص یافت.

در گذشته و قبل از تدوین کنوانسیون روابط کنسولی، وضع کنسولهای افتخاری مبهم بود و در عرف بین‌الملل قواعد و مقررات یکسان و روشن در این زمینه وجود نداشت. از نظر تابعیت، دوره خدمت، حقوق دریافتی، داشتن مشاغل دیگر و میزان امتیازات و حدود وظایف آنان، هیچکدام اتفاق نظر وجود نداشت. آنان به مانند گذشته دور، بیشتر به امور بازرگانی می‌پرداختند و امور دفتری و سجلی و گذرنامه و روادید به ایشان ارجاع نمی‌شد و اگر هم انجام این امور ضرورت داشت، ممکن بود مأموری برای انجام آن از طرف دولت منصوب کننده کنسول افتخاری، برای یاری به وی اعزام گردد، که در این صورت پست کنسولی افتخاری حالت مختلط را پیدا می‌کرد.

تعریف کنسول افتخاری

در کنوانسیون طی ماده اول بند دوم چنین آمده است: «مأموران کنسولی بر دو دسته‌اند. مأموران کنسولی حرفه‌ای (کاربری) و مأموران کنسولی افتخاری. مقررات فصل سوم کنوانسیون

حاضر ناظر است به پستهای کنسولی که مأموران کنسولی افتخاری در رأس آن قرار دارند». با وجود این تقسیم‌بندی کنوانسیون تعریفی از کنسول افتخاری و تفاوت آن با کنسول حرفه‌ای به دست نداده است. به طور کلی، شاید بتوان کنسول افتخاری را چنین تعریف کرد:

- مأمور کنسولی افتخاری کسی است که احتمالاً از اتباع کشور پذیرنده و یا خارجی مقیم کشور پذیرنده است که به مأموریت از جانب دولت دیگری که وی را منصوب کرده است، بدون آنکه کارمند این دولت باشد، وظایف کنسولی به نفع آن انجام می‌دهد و معمولاً از این بابت حقوق ثابتی دریافت نمی‌دارد و ضمناً انجام خدمات کنسولی مانع آن نیست که وی دارای شغل با مشاغل انتفاعی در کشور پذیرنده باشد. از این تعریف می‌توانیم نتیجه بگیریم که مأموران کنسولی افتخاری دارای خصوصیات زیر می‌باشند.

- مأموران کنسولی افتخاری، برخلاف کنسولهای حرفه‌ای معمولاً از تبعه کشور پذیرنده و یا خارجیان مقیم و یا اتباع کشور فرستنده ساکن در محل می‌باشند.

- مأموران کنسولی افتخاری، کارمند رسمی دولت فرستنده نبوده بلکه به مناسبتی از میان افراد مقیم محل، یعنی حوزه کنسولی انتخاب می‌شوند.

- مأموران کنسولی افتخاری، بابت وظایفی که انجام می‌دهند، معمولاً حقوق و مستمری دریافت نمی‌دارند و به اصطلاح، این وظایف را افتخاراً انجام می‌دهند، در حالی که مأمورین کنسولی حرفه‌ای در مقابل خدمات حقوق و مقرری ثابت از دولت فرستنده دریافت می‌دارند.

- مأموران کنسولی افتخاری می‌توانند به موازات انجام وظایف کنسولی، مشاغل انتفاعی دیگر هم داشته باشند، در صورتی که برای کنسولهای حرفه‌ای، انجام هر گونه فعالیت شغلی خارج از وظایف کنسولی ممنوع است و اگر چنین کنند، از بعضی امتیازات کنسولی، محروم خواهند شد. (ماده ۵۷)

- مأموران کنسولی افتخاری، چون معمولاً مشاغل دیگر دارند، می‌توان آنان را مأمور کنسولی نیمه وقت به شمار آورد، در حالی که وظایف کنسولی تمام اوقات مأموران کنسولی حرفه‌ای را دربر می‌گیرد و چون شغل دیگری ندارند، مأموران کنسولی تمام وقت می‌باشند.

فرض نیمه وقت بودن وظایف کنسولی، اساس تبعیض بین مأموران کنسولی حرفه‌ای و مأموران کنسولی افتخاری، از نظر امتیازات می‌باشد.

آنچه که تا اینجا گفته شد، درباره مأمورین کنسولی افتخاری بود، و اما (پست کنسولی افتخاری) به عنوان نهادی که متعلق به دولت فرستنده است، از امتیازات مشابه پستهای کنسولی حرفه‌ای برخوردار است. در مبحث امتیازات کنسولی افتخاری در این باره به تفصیل سخن خواهد رفت.

دلایل حفظ نهاد کنسولی افتخاری

در کنفرانس وین، درباره روابط کنسولی چنانکه گفته شد، در موضوع لزوم یا عدم لزوم پستهای کنسولی افتخاری، بحث زیاد صورت گرفت. در این گفتگوها، دولت‌های کوچک و جدیدالتأسیس اصرار داشتند که سیستم کنسولی افتخاری ابقاء شود، زیرا آنها از نظر بودجه و تعداد کارمندان مناسب، در مضیقه بودند و لذا به ضرورت این نهاد رأی دادند. مزایای سیستم کنسولی افتخاری، با اینکه امروزه در میان دولت‌های طرفداری ندارد ولی به جای خود متعدد است، چنانکه:

- مأمور کنسول افتخاری معمولاً اهل محل است، به زبان و رسوم و آداب محل آشناست و از قوانین و مقررات کشور پذیرنده آگاه است.

- مأمور کنسول افتخاری، اغلب از میان شخصیتها، سرشناسان، ثروتمندان و افراد بانفوذ محل انتخاب می‌شود و اینها با ارتباطاتی که دارند بهتر می‌توانند از منافع دولت و اتباع کشور منصوب‌کننده دفاع نمایند.

- مأمور کنسول افتخاری، چون اصولاً مشاغل انتفاعی دیگر دارد، نیازی به حقوق و مستمری از دولت منصوب‌کننده نداشته و وظایف کنسولی را افتخاراً انجام می‌دهد و وجودش تحمیلی بر بودجه کشور مربوط نیست.

در مقابل، مأمورین کنسولی افتخاری هم، اگر استفاده مادی از این عنوان خود نداشته

باشند، لااقل از نظر مقام و حیثیت و اعتبار خاصی که این عنوان دارد، بهره‌مند می‌شوند. نگارنده در مأموریت‌های خود خصوصاً در آمریکای جنوبی شاهد بودم، افراد سرشناس و متعینی که به عنوان کنسول افتخاری از طرف دولتهای کوچک آفریقایی منصوب شده بودند، درحالی که کوچکترین ارتباطی با آن کشورها نداشته و عملاً کاری هم به آنان ارجاع نمی‌شد و ارباب رجوعی هم نداشتند. مع‌ذلک، نام آنان در فهرست کنسول ثبت شده و در کلیه مراسم رسمی و ضیافت‌های دولتی و تشریفاتی شرکت می‌کردند و خود با این عنوان ضیافت‌ها ترتیب می‌دادند و معلوم بود که این پست را در مقابل بهایی که پرداخته‌اند به دست آورده‌اند.

و اما در برابر مزایایی که برای مأمورین کنسولی افتخاری ذکر شد، نقاط ضعفی برای مأموران کنسولی حرفه‌ای وجود دارد که بر ارزش نهاد کنسولی افتخاری می‌افزاید. توضیح اینکه، مأموران کنسولی حرفه‌ای در هنگام ورود به حوزه مأموریت و آغاز به کار اغلب به زبان و آداب و رسوم محل آشنا نیستند، مقامات محلی را نمی‌شناسند، از قوانین و مقررات کشور پذیرنده آگاهی کافی ندارند و در اکثر مواقع باید به زیردستان خود که سابقه بیشتری دارند متکی باشند. و اما پس از چند سال که به کار خود تسلط یافتند و با زبان و آداب و رسوم محل آشنا شدند و به قوانین و مقررات کشور پذیرنده آگاهی یافتند و روابط دوستانه با مقامات محل پیدا کردند، مدت مأموریت آنان پایان می‌پذیرد و باید کشور محل مأموریت خود را ترک کنند. مأمور جدید هم باید مجدداً همین راه را طی کرده و تجربه را تکرار کند.

این ملاحظات، همه باعث شد که نهاد کنسولی افتخاری در کنوانسیون روابط دیپلماتیک طی فصل سوم، گنجانیده شود. و اما علی‌رغم آن مزایا، دولتهای جدید، که منافع خود را مقدم می‌دارند، ترجیح می‌دهند که مأمور کنسولی کارمند متبوع خودشان باشند و تنها منافع آنها را در نظر گیرد و ضمناً امکان هر گونه تسلط بر وی را داشته باشند. به همین دلیل هم بسیاری از دولتها، استقرار پست کنسولی افتخاری را نمی‌پذیرند و خود نیز کنسول افتخاری اعزام نمی‌دارند. ماده ۶۸ کنوانسیون نیز دولتها را در انتصاب یا پذیرش مأموران کنسولی افتخاری آزاد

و مختار گذاشته است.

امتیازات مأموران کنسولی افتخاری و پستهای کنسولی مربوط به آنان

چنانکه از عنوان بالا معلوم است، در این فصل تکیه بر امتیازات مأمورین کنسولی افتخاری است. سایر امتیازات کنسولی، مشابه پستهای کنسولی حرفه‌ای است ولی در حدی کمتر از آنها. مطالب این فصل را به مانند فصل گذشته، در دو بخش تقسیم کرده و جداگانه مورد بررسی قرار می‌دهیم.

بخش نخست: امتیازات پست کنسولی افتخاری

بخش دوم: امتیازات مأمورین کنسولی افتخاری

امتیازات پست کنسولی افتخاری

پستهای کنسولی، صرفنظر از اینکه زیر نظر رئیس حرفه‌ای یا افتخاری اداره شوند، دارای امتیازات کامل هستند، زیرا این امتیازات به دولت فرستنده داده می‌شود. اما در مواردی که وضع کنسول افتخاری در اعطای امتیازات دخالت دارد، از امتیازات پست کنسولی کاسته می‌شود و اینها موضوعی است که باید مورد بررسی قرار گیرد. امتیازات پست کنسولی افتخاری، بنابر محتویات ماده ۵۸ به شرح زیر است:

- دولت پذیرنده کلیه تسهیلات لازم را جهت انجام امور پست کنسولی اعطاء خواهد نمود (ماده ۲۸ کنوانسیون). مع‌ذلک کنسولهای افتخاری نباید از تسهیلات اعطایی به پست کنسولی و از مقامی که دارند، برای امور تجاری و خصوصی مربوط به خود استفاده کنند.

- پست کنسولی افتخاری حق استفاده از علائم و پرچم کشور منصوب‌کننده مأمور کنسول افتخاری را دارد. (ماده ۲۹)

- دولت پذیرنده تسهیلات لازم را برای تهیه اماکن پست کنسولی افتخاری و اعضاء آن

فراهم خواهد نمود. (ماده ۳۰)

- «دولت پذیرنده اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد که اماکن پست کنسولی تحت ریاست مأمور کنسولی افتخاری حمایت گردیده و مورد تجاوز یا خسارت قرار نگرفته و آرامش و شئون آن متزلزل نگردد.» (ماده ۵۹)

چنانکه ملاحظه می شود، بین مصونیت اماکن پست کنسولی حرفه‌ای (موضوع ماده ۳۱ کنوانسیون) و پست کنسولی افتخاری (ماده ۵۹ کنوانسیون) اختلاف است. در مورد اماکن کنسولی افتخاری مصونیت کامل نیست و در حد پایین‌تری است. زیرا در مورد اخیر، مأمورین محلی هر زمان می‌توانند بدون آنکه نیازی به کسب اجازه رئیس پست کنسولی افتخاری باشد به این اماکن وارد شوند.

در طرح اولیه کمیسیون حقوق بین‌الملل سازمان ملل متحد، مصونیت اماکن پیش‌بینی گردیده و ورود به آن مستلزم رضایت رئیس پست کنسولی افتخاری شده بود، ولی در کنفرانس وین، با آن مخالفت شد. دلیل مخالفین هم این بود که این اماکن حالت دفتر و یا مسکن دولت افتخاری را دارند و چون وی در محل، فعالیت‌های انتفاعی خصوصی می‌کنند، لذا دولت پذیرنده حق بازرسی اماکن را دارد. بالاخره نظر اخیر مورد قبول قرار گرفت.

- «اماکن پست کنسولی که ریاست آن با مأمور کنسولی افتخاری و یا در مالکیت یا اجاره دولت فرستنده (؟) است، از پرداخت کلیه مالیاتها و عوارض مملکتی یا منطقه‌ای یا شهری معاف خواهد بود ...» (ماده ۶۰)

تفاوت این ماده با ماده ۳۲ که مربوط به معافیت اماکن کنسولی حرفه‌ای است، اینکه در ماده ۶۰ ذکری از معافیت محل اقامت رئیس پست کنسولی افتخاری نشده و بنابراین مشمول معافیت مالیاتی نمی‌باشد.

- بایگانی و اسناد پست کنسولی افتخاری، همان مصونیت بایگانی پست کنسولی حرفه‌ای را دارد با این شرط که «از اوراق و اسناد دیگر و مخصوصاً از مکاتبات خصوصی رئیس پست کنسولی و هر شخص دیگری که با او کار می‌کند و همچنین از اموال و کتب و اسناد مربوط به حرفه یا کسب و کار آنها مجزا باشد.» (ماده ۶۱)

دلیل این اختلاف نیز واضح است و مربوط به اشتغال کنسول افتخاری به مشاغل انتفاعی دیگر است و احتمال اینکه از این مصونیت سوء استفاده شود.

- در مورد پست کنسولی افتخاری، فقط اشیایی که برای استفاده رسمی از خارج وارد می‌شود از حقوق و عوارض گمرکی معاف است و این اشیاء نیز یکایک مشخص شده و عبارت است از: «علائم و نشان رسمی، پرچم، لوحه سردر ورودی، مهر، کتاب، انتشارات رسمی، اثاثه و لوازم اداری و اشیاء مشابه دیگر که توسط یا بنابه سفارش دولت فرستنده در اختیار پست کنسولی مزبور قرار گرفته باشد». (ماده ۶۲)

ذکر جزئی اشیاء قابل ورود با معافیت از حقوق گمرکی، برای این است که اولاً، این ماده شامل اتومبیل، که در بعضی از کشورها مشمول مالیات گمرکی گزاف می‌باشد نگردد، گرچه برای انجام وظایف کنسولی افتخاری باشد، ثانیاً مأمور کنسول افتخاری نتواند اشیاء دیگر را که مربوط به شخص یا شغل خودش می‌باشد، با استفاده از این معافیت به کشور پذیرنده وارد کند. ضمناً اشیاء وارداتی نباید با اشیاء دیگر که مشمول مالیات هستند، همراه باشد.

نکته دیگر در این زمینه این است که اشیاء و اثاثه وارد شده که مشمول معافیت از حقوق گمرکی گردیده است، در مالکیت دولت فرستنده باقی مانده و اصولاً قابل فروش در کشور پذیرنده نیست.

- آزادی رفت‌وآمد و آزادی ارتباطات و ارسال کمیته پستی و اعزام پیک و حق تماس با اتباع دولت منصوب کننده کنسول افتخاری که طی مواد ۳۴ و ۳۵ و ۳۶ جزء امتیازات پستهای کنسولی حرفه‌ای، چنانکه قبلاً شرح داده شده، تعیین گردیده، برای پست کنسولی افتخاری نیز شناخته شده است.

- لزوم اطلاع دادن درباره فوت و قیمومت و سرپرستی اتباع و غرق کشتی و سانحه هوایی به پست کنسولی حرفه‌ای، چنانکه در ماده ۳۷ پیش‌بینی شده، در مورد پست کنسولی افتخاری نیز معتبر است.

- پست کنسولی افتخاری می‌تواند با مقامات صلاحیتدار محلی یا مرکزی تماس بگیرد.

(ماده ۳۸)

- پست کنسولی افتخاری می‌تواند در انجام وظایف خود حقوق و عوارض به نام دولت منصوب کننده دریافت دارد، این وجوه از مالیات و عوارض معاف می‌باشد. (ماده ۳۹)

- دولتهای ثالث ملزم هستند همان امتیازاتی را که برای پست کنسولی حرفه‌ای طبق بند سوم ماده ۵۴ درباره مکاتبات و سایر ارتباطات رسمی تعهد کرده‌اند، برای پستهای کنسولی افتخاری نیز قائل گردند.

امتیازات مأمورین کنسولی افتخاری

چنانکه ملاحظه می‌شود، تاکنون آنچه گفته شد توجه پست کنسولی افتخاری بر انجام امور و وظایف کنسولی بود. و اما امتیازاتی که در کنوانسیون روابط کنسولی به شخص مأمور کنسولی افتخاری داده شده خیلی کمتر از آن است که برای مأموران کنسولی حرفه‌ای در نظر گرفته شده است. امتیازات مأموران کنسولی افتخاری منحصر است به چند مورد زیر:

- «دولت پذیرنده وظیفه دارد از مأمور کنسولی افتخاری به نحوی که با مقام رسمی او ملازمت دارد، حمایت نماید». (ماده ۶۴)

بدیهی است که این حمایت درحدی است که به وظایف رسمی کنسول افتخاری ارتباط دارد و خارج از آن وظیفه‌ای برای دولت پذیرنده نیست.

- در صورتی که مورد تعقیب مقامات قضایی قرار گیرد باید رعایت احترام و شئون رسمی او شده و حتی‌الامکان کمتر مانع انجام وظایف کنسولی او شوند. در صورت بازداشت هم باید رسیدگی به دعوی اقامه شده علیه او هرچه زودتر شروع گردد. (ماده ۶۳) چنانکه دیده می‌شود این امتیاز در حداقل است، چنانکه از مصونیت شخصی و قضایی برخوردار نیست. علت این است که اغلب کنسولهای افتخاری از تبعه دولت پذیرنده بوده و یا خارجیان مقیم محل هستند و اصولاً دولتها مایل نیستند بین اتباع و خارجیان مقیم سرزمین خود به مناسبت انتصاب آنها در پست کنسولی تبعیض قائل شوند.

- درباره الزام به شهادت، معافیتی ندارند، ولی با اینکه در متن اشاره‌ای نشده ولی می‌توان استنباط کرد که «در مورد اموری که با انجام وظایف آنها ارتباط پیدا می‌کند» مأمورین کنسول افتخاری موظف نیستند «شهادت داده و مکاتبات و اسناد رسمی مربوط به آن را ارائه دهند و همچنین حق دارند از ادای شهادت به عنوان کارشناس حقوق داخلی دولت فرستنده، امتناع ورزند». این مقرراتی است که ناظر بر اعضاء پست کنسولی حرفه‌ای بود (ماده ۴۴) و از قرائن می‌توان گفت متن آن نسبت به اعضاء پست کنسولی افتخاری نیز معتبر است.

- مأموران کنسولی افتخاری، در صورتی که در کشور پذیرنده فعالیت انتفاعی نداشته باشند از الزامات ثبت نام بیگانگان و پروانه اقامت که در قوانین دولت پذیرنده آمده است معاف می‌باشند. (ماده ۶۵)

ولی با توجه به ماهیت کنسولی افتخاری و اینکه معمولاً آنان در محل دارای مشاغل انتفاعی دیگر هستند، این معافیت زیاد کاربردی ندارد.

- «مأمور کنسولی افتخاری، فقط نسبت به حقوق و فوق‌العاده‌هایی که در قبال انجام وظایف کنسولی خود از دولت فرستنده (منصوب‌کننده) دریافت می‌دارد از کلیه عوارض و مالیاتها معاف خواهد بود». (ماده ۶۶)

نظر به اینکه معمولاً مأموران کنسولی افتخاری، چنانکه از نام آن معلوم می‌شود، خدمت خود را بدون مزد و افتخاراً انجام می‌دهند، از این معافیت بهره‌مند نمی‌شوند.

- مأموران کنسولی افتخاری به مانند اعضاء پست کنسولی حرفه‌ای، «از انجام خدمات شخصی و خدمات عمومی، به هر صورت و شکل و الزامات نظامی از قبیل مصادره و بیگاری و اسکان افراد نظامی» معاف می‌باشند. (ماده ۶۷)

* * *

در این زمینه چند نکته باید اضافه شود:

- افراد خانواده مأمورین کنسولی افتخاری، از هیچ یک از امتیازات مذکور که برای رئیس پست کنسولی افتخاری پیش‌بینی شده برخوردار نمی‌شوند و علت این است که اینان معمولاً از

اتباع کشور پذیرنده فرض می‌شوند و نباید بین اتباع تبعیض باشد. (بند دوم ماده ۵۸)

- در برابر امتیازات داده شده، مأمورین کنسولی افتخاری باید اعضاء پست کنسولی حرفه‌ای، قوانین و مقررات دولت پذیرنده را محترم شمرده و از اماکن کنسولی سوءاستفاده نکنند و در صورتی که در محوطه اماکن کنسولی افتخاری سازمان یا آژانسهای دیگر مستقر گردد، این قسمتها جزء اماکن کنسولی به شمار نخواهند آمد. (ماده ۵۵ بند دوم و سوم و ماده ۵۸)

- قراردادهای کنسولی بین دولتها و قوانین داخلی کشورها، مانع آن نیست که امتیازاتی بیشتر از آنچه که در کنوانسیون روابط کنسولی آمده است، به مأمورین کنسولی افتخاری و خانواده آنان داده شود.

- «هر دولت در اتخاذ تصمیم نسبت به انتصاب یا پذیرش مأموران کنسولی افتخاری مختار و آزاد است». (ماده ۶۸)

دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج پست کنسولی افتخاری نداشته و در سرزمین خود نیز چنین پستی ندارد.

